8

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti rektori
_____X.B.Yunusov
2024-yil “02” 08

PARRANDA MAHSULOTLARINI EKSPORTGA TAYYORLASH TEXNOLOGIYASI

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
Ta’lim sohasi:	810000	– Qishloq xo‘jaligi
Mutaxassislik:	70810801	– Parrandachilik

Samarqand-2024

Fan/modul kodi PMETT1306	O‘quv yili 2025-2026	Semestr 3	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili O‘zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya Mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi	90	90	180

2. **I. Fanning mazmuni**

Fanni o‘qitishdan maqsad - magistrantlarga qishloq xo‘jalik parrandalarini turlari kesimida naslli parrandalarini (tirik holda) va ularning nasl mahsulotlarini (material) hamda parranda mahsulotlarini eksport qilishga tayyorlash, ularni amalga oshirish yuzasidan nazariy va amaliy bilimlar yig‘indisi bilan qurollantirib, ularga mos bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalar, “Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi” sohasiga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish bo‘yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o‘rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi faniga kirish

Parrandachilikda - import va eksport, zooveterinariya tadbirlarini tarixi, uni tashkil qilishga oid bo‘lgan ma’lumotlar, tadbirni mamlakatlar xalq xo‘jaligidagi tutgan o‘rni, rivojlanish istiqbollari, qishloq xo‘jalik parrandalarini (turlari kesimida), ularning nasl mahsulotlari (material) va chorvachilik mahsulotlarini chetga chiqarish va chetdan olib kelish asoslari. Fan, texnika yutuqlari, ilg‘or mamlakatlar tajribalari. Fanning vazifalari. Fanni o‘qitishda foydalaniladigan adabiyotlar, talabalar bilimini baholash mezonlari va hokazo.

2-mavzu. Qishloq xo‘jalik parrandalarini va ularning nasl mahsulotlarini (materialni) eksportga tayyorlash

Naslchilik sub’yektlari, nasldor parrandalar, sertifikat, krosslar, liniyalar, (tizimlar), eksport qiluvchi, import qiluvchi. Naslli mahsulotni (materialni) eksport va import qilish sxemasi (I bosqich, II bosqich, III bosqich va IV

bosqich). Naslli parrandalar (tirik) va ularning nasl mahsulotini eksport, import qilish uchun kerakli rasmiy hujjatlar.

3-mavzu. Qishloq xo'jalik parrandalarini eksportga tayyorlash

Nasldor parrandalar, sertifikat, krosslar, liniyalar, (tizimlar), eksport qiluvchi, import qiluvchi. Naslli mahsulotni (materialni) eksport va import qilish sxemasi (I bosqich, II bosqich, III bosqich va IV bosqich). Naslli parrandalar (tirik) va ularning nasl mahsulotini eksport, import qilish uchun kerakli rasmiy hujjatlar.

4-mavzu. Tuxum yo'nalishidagi naslli tovuqlarni eksportga tayyorlash

Umumiy tushunchalar, tuxum yo'nalishidagi naslli tovuq va xo'rozlarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum yo'nalishidagi tovuq va xo'rozlardan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, go'sht va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Tuxum yo'nalishidagi tovuq va xo'rozlarni naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

5-mavzu. Tuxum yo'nalishidagi naslli xo'rozlarni eksportga tayyorlash

Xo'rozlarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum yo'nalishidagi tovuq va xo'rozlardan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, go'sht va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Tuxum yo'nalishidagi tovuq va xo'rozlarni naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

6-mavzu. Go'sht yo'nalishidagi tovuqlarni eksportga tayyorlash

Go'sht yo'nalishidagi tovuqchilikda naslli parrandalarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, go'sht yo'nalishidagi tovuqchilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli tuxum, parhez go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Go'sht yo'nalishidagi tovuqchilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

7-mavzu. Go'sht yo'nalishidagi tovuq jo'jalarini eksportga tayyorlash

Go'sht yo'nalishidagi jo'jalarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, go'sht yo'nalishidagi tovuqchilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun

zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli tuxum, parhez go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Go'sht yo'nalishidagi tovuqchilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

8-mavzu. Qishloq xo'jalik parrandalarini go'shtini eksportga tayyorlash

Go'sht yo'nalishidagi tovuqchilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.

9-mavzu. Qishloq xo'jalik parrandalarini tuxumini eksportga tayyorlash

Tuxum yo'nalishidagi tovuq va xo'rozlardan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, go'sht va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.

10-mavzu. Tuxum yo'nalishidagi naslli kurkalarni eksportga tayyorlash

Tuxum yo'nalishidagi naslli kurkalarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum yo'nalishidagi kurkalardan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, go'sht va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Tuxum yo'nalishidagi kurkalarni naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

11-mavzu. Tuxum yo'nalishidagi naslli kurka jo'jalarini eksportga tayyorlash

Tuxum yo'nalishidagi naslli kurka jo'jalarini eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum yo'nalishidagi kurkalardan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, go'sht va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Tuxum yo'nalishidagi kurkalarni naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Xususiy zootexniya" kafedrasi dotsenti b.f.n. E.A.Ermatov va Xususiy zootexniya kafedrasi assistenti D.M.Ibragimovlar tomonidan 70810801-Parrandachilik mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlash uchun "Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston qishloq xo'jaligida amalga oshirilaetgan islohatlarni ishlab chiqarishga tadbiq etishni, naslchilik, seleksiya yutuqlari buyicha qabul qilingan qonunlarning ijrosi, parrandalarni nasldorlik, mahsuldorlik sifatlarini takomillashtirish yo'llari, naslchilik ishlarini tashkil etish, naslchilik ishining ahamiyati, naslchilik ishi va seleksiya yangiliklarini joriy etish va ularning nasldor parrandalar etishtirishdagi o'rni, naslchilik xizmatini tashkil qilish, naslchilik va oddiy parrandachilik xo'jaliklarida naslchilik va seleksiya ishlarining usullarini va shakllarini ilmiy va amaliy asoslarini o'rganish muhimdir.

Dasturning "Kirish" qismida, parrandachilikda nasilchilik ishi fanining maqsadi va vazifasi, qishloq xo'jalik parrandalarni urchitish usullari va chatishtirish. Parrandachilik xo'jaliklarida qishloq xo'jalik parrandalarini naslchilik ishlarini yuritishni tashkil etish. Parrandalarni irsiyatini, avloddan avlodga o'tishi, irsiy belgilarni qaytaruvchanligi, kombinatsion o'zgaruvchanligi, korrelyasion koeffitsienti va differensiali nazariy va amaliy asoslari.

Dasturning "Asosiy qism"da fanning nazariy mashg'ulotlarini mazmuni keltirilgan bo'lib, parrandachilikda nasilchilik ishlarini talablarini, zamonaviy nasilchilik ishilari bo'yicha yangiliklar, ilg'or ish tajribalari, yutuqlari va ishlab chiqarishga joriy etish tadbirlari va nasldor parrandalar galasini yaratish, parrandachilikta nasilchilik ishlarini bajarish uslubi, parrandalarga en solish, halqalash usullari va juftlash rejasini tuzish, parrandalarni naslini sifati bo'yicha baholash, sifatlash va bonitirovka, parrandalarni sun'iy urug'lantirish, nasldor xo'rozlardan urug' olish, saqlash, foydalanish, amaliyotda joriy qilishga qaratilgan.

Dasturning ma'ruza va amaliy laboratoriya darslarida, "Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish, o'zlashtirishda darslik, elektron darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, ko'rgazmali qurollar, maketlar, kinofilm va diafilmdan foydalanilanib, nazariy va amaliy mashg'o'lotlarni o'rgatishga qaratilgan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan "Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanining dasturini tasdiqlashga hamda o'quv jarayonida qo'llash uchun tavfsiya etaman.

Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot institutining ilmiy ishlar bo'yich direktor o'rinbosari, q.x.f.f.d. (PhD), katta ilmiy xodimi- **A.X.Xatamov**

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Xususiy zootexniya" kafedrasi dotsenti b.f.n. E.A.Ermatov va Xususiy zootexniya kafedrasi assistenti D.M.Ibragimovlar tomonidan 70810801-Parrandachilik mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlash uchun "Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

Parrandachilik chorvachilikning muhim tarmoqlaridan biri hisoblanib, aholini parhez parranda go'shti va tuxum bilan ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Keyingi yillarda parrandachilikka ixtisoslashtirilgan nodavlat xo'jaliklari soni ko'payib, aholi orasida sohaga qiziqish tobora ortib bormoqda. Tuxum va go'sht yo'nalishidagi tovuqlarning istiqbolli krosslaridan hududlarimizga keltirilib, hozirgi kunda nafaqat parrandachilik korxonalarida, nodavlat xo'jaliklarida andozalarga yaqin mahsulotlari olinmoqda.

Dasturning "Kirish" qismida "Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanida talabalarga parrandachilik sohalarining rivojlanishi, istiqbollari, tasnifi, parrandalarning ajdodlaridan foydalanish, tana tuzilishi va mahsuldorligini bog'lash, rejali zotlar, liniyalar krosslar va ustunligini asoslash, muayyan sharoitlarda ulardan foydalanish, parrandalarni takomillashtirish va mahsuldorligini oshirish bo'yicha mos bilim, o'qitish uslubi bo'yicha ko'nikma va malakaga ega bo'lishida nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Dasturning "Asosiy" qismda "Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanidan fan dasturiga fanining shakllanishi tarixi va rivojlanish istiqbollari, parrandalarning ajdodlari; parrandalarning biologik xususiyatlari, ekstereri va kostitutsiyasi; - parrandalarni oziqlantirish xususiyatlari; - parrandalarni saqlash, parvarishlash va o'stirish; - qishloq xo'jalik parrandalari turlari, zotlari, tizimlari va krosslarning mahsuldorligini oshirish; - parrandachilikda naslchilik va seleksiya ishlarining yuritilishi; - qishloq xo'jalik parrandalarning tuxumlarini inkubatsiyalash xususiyatlarini o'rganish, tashkil qilish kabi mavzularni qamrab olgan.

"Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanini o'zlashtirish uchun o'qitishning ilg'or pedagogik va zamonaviy texnologiyalarini qo'llash, amaliy mashg'ulotlar davomida axborot texnologiyalaridan foydalanish maqsadga muvofiq.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta–maxsus ta'lim vazirligi "Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi" fanining dasturini tasdiqlashga hamda o'quv jarayonida qo'llash uchun tavsiya etaman.

Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Oziq-ovqat xavfsizligi va texnologiyasi" kafedrasi professori **Sh.K.Amirov**

12-mavzu. Go'sht yo'nalishidagi naslli kurkalarni eksportga tayyorlash

Guxum yo'nalishidagi kurkalardan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli tuxum, go'sht va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.

13-mavzu. Tuxum yo'nalishidagi bedanalarni eksportga tayyorlash

Tuxum yo'nalishidagi bedanachilikda naslli bedanalarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum va go'sht yo'nalishidagi bedanachilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Tuxum va go'sht yo'nalishidagi bedanachilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

14-mavzu. Go'sht yo'nalishidagi bedanalarni eksportga tayyorlash

Go'sht yo'nalishidagi bedanachilikda naslli bedanalarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum va go'sht yo'nalishidagi bedanachilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar. Tuxum va go'sht yo'nalishidagi bedanachilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

15-mavzu. Tuxum yo'nalishidagi o'rdaklarni eksportga tayyorlash

Tuxum yo'nalishidagi o'rdakchilikda naslli o'rdaklarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum va go'sht yo'nalishidagi o'rdakchilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.Tuxum va go'sht yo'nalishidagi o'rdakchilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

16-mavzu. Go'sht yo'nalishidagi o'rdaklarni eksportga tayyorlash

Go'sht yo'nalishidagi o'rdakchilikda naslli o'rdaklarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum va go'sht yo'nalishidagi o'rdakchilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va

h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.Tuxum va go'sht yo'nalishidagi o'rdakchilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

17-mavzu. Tuxum yo'nalishidagi g'ozlarni eksportga tayyorlash

Tuxum yo'nalishidagi g'ozchilikda naslli g'ozlarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum va go'sht yo'nalishidagi g'ozchilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.Tuxum va go'sht yo'nalishidagi g'ozchilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

18-mavzu. Go'sht yo'nalishidagi g'ozlarni eksportga tayyorlash

Go'sht yo'nalishidagi g'ozchilikda naslli g'ozlarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, tuxum va go'sht yo'nalishidagi g'ozchilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.Tuxum va go'sht yo'nalishidagi g'ozchilikda naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot.

19-mavzu. Sesarkachilik va tuyaqushchilik mahsulotlarini eksport va import qilish asoslari

Umumiy tushunchalar, sesarkachilik, tuyaqushchilik hamda dikarativ parrandalarni eksport va import qilishga qo'yiladigan talablar, sesarkachilik, tuyaqushchilik hamda dikarativ parrandachilik sohasidan olinadigan iste'mol uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni (naslli hamda istemoli tuxum, parxiz go'shti va ularni qayta ishlashdan olinadigan tayyor mahsulotlar) hamda xom ashyo mahsulotlarini (pat, par, ichki organ, tirnoq va h.k.) eksport, import qilishga qo'yiladigan talablar.

20-mavzu. Dikarativ va urushqoq parrandalarni eksport va import qilish asoslari

Dikarativ parrandalarni naslli mahsulot (material) larini eksport va import qilish bo'yicha dunyoning eng ilg'or mamlakatlari to'g'risida ma'lumot. Dikarativ parrandalarning zotlari va tarqalishi. Urushqoq parrandal zotlarining tarqalishi.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** **Yu.A. Ermatov** - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrasi biologiya fanlari nomzodi, dotsent. **D.M. Ibragimov** - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrasi assistenti.
9.	**Taqrizchilar:** **Sh.K.Amirov** – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Oziq – ovqat xavfsizligi va texnologiyasi" kafedrasi professori q.x.f.n. **A.X.Xatamov-** Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot institutining ilmiy ishlar bo'yich direktor o'rinbosari, q.x.f.f.d. (PhD), katta ilmiy xodimi

5.	**VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Joriy, oraliq nazorat shakillarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Islomxo'jayev S.S., Boboyev K.X., G'ulomov K. «Parrandachilikdan amaliy mashg'ulotlar». Toshkent, O'zbekiston nashriyoti, 1996 yil. 2. D.Scrivener "Popular Poultry breeds" Booshop 2014 England 3. Сидоренко Л.И., Щербатов В.И. «Биология кур» Учебное пособие. Краснодар. Куб ГАУ 2016 г. **Qo'shimcha adabiyotlar** 4. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. 5. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. 6. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. 7. Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son Farmoni. Toshkent, 2017. 8. Mirziyoyev Sh.M. "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora – tadbirlari to'g'risida" gi 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909-sonli Qarori. Toshkent, 2017 yil. 9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrdagi "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5598-son Farmoni. (Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-son 10. Wilson G. Pond, Fuller W. Bazer, and Bernard E. Rollin. Animal Welfare in Animal Agriculture (Husbandry, Stewardship, and Sustainability in Animal Production). Taylor & Francis Group. New York 2011 yaer. **Axborot manbaalari** 1.www. Ziyo.net.uz. 2. www.veterinariya meditsinasi.uz 3. www.sea@mail.net21.ru 4. www.veterinary@actavis.ru
7.	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil "2 "-avgustdagi "1-sonli bayoni bilan maqullangan.

	1. Qishloq xo'jalik parrandalarini eksport va import qilish bo'yicha huquqiy va rasmiy hujjatlar. 2. Qishloq xo'jalik parrandalarini eksport va import qilish bo'yicha talablar. 3. Parrandalarni naslli mahsuloti (material) to'g'risida tushuncha 4. Parrandalarni naslli mahsulot (material) lari bilan ishlash va tanishish. 5. Parrandachilikda naslchilik xo'jaliklarida eksport qilish asoslari. 6. Parrandachilikda eksport qilishning huquq asoslari. 7. Eksport va import qilinadigan mahsulotlarning nazoratdan o'tkazish tartibi. 8. Qishloq xo'jalik parrandalarini nasl mahsulotlarini (material) eksport qilish asoslari (sxemasi). 9. Qishloq xo'jalik parrandalar tuxumlarini eksportga tayyorlash. 10. Qishloq xo'jalik parrandalar go'shtlarini eksportga tayyorlash. 11. Tuxum yo'nalishidagi naslli tovuqlar va xo'rozlarni nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash 12. Broyler yo'nalishidagi tovuqchilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash 13. Kurkachilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash. 14. G'ozchilik nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash 15. O'rdakchilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash 16. Bedonachilik nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash. 17. Sesarkachilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash. 18. Tuyaqush nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash. 19. Bedana nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash. 20. Go'sht yo'nalishidagi bedana nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash. 21. Qishloq xo'jalik parrandalarini nasl mahsulotlarini (material) import qilish asoslari (sxemasi). 22. Chetga chiqariladigan naslli mahsulot (material) to'g'risida tushuncha. 23. Chetdan olib kelinadigan naslli mahsulot to'g'risida (material) tushuncha. 24. O'zbekiston Respublikasiga chetdan naslli parrandalar keltirish to'g'risida ma'lumot (Viloyat va yillar kesimida). 25. Respublikaga viloyatlar kesimida chetdan keltirilgan parrandalar zoti, leniyasi va krosslari bo'yicha ma'lumot. **IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar: 1. Parrandachilikda naslchilik ishining holati va istiqbollari.

2. Parrandalarni naslini yaxshilash, mahsuldorligini hamda sonini ko'paytirish.

3. Parrandachilikda zamonaviy seleksiya usullaridan foydalanish hamda naslchilik ishlarini jadallashtirish asoslari.

4. Xo'roz va tovuqlar gen zahirasini yaratish.

5. Parrandachilikda gen zahiralardan foydalanib gala, oila, zot va tizimlarni yaratish texnologik jarayonlarini samaradorligini o'zlashtirish.

6. Parrandachilik sohasiga oid monografiya, dissertatsiyalar, adabiyotlar, ilmiy maqolalar, to'plamlar hamda jurnallardagi naslchilik va seleksiya ishlari bo'yicha chop etilgan yangiliklar bilan tanishish.

7. Parrandachilik sohasiga oid Qonun, qaror, farmon va qoidalar mazmuni.

8. Turli naslchilik hujjatlari, naslli parrandalar bazasini to'ldirilishini o'zlashtirish.

9. Xo'jalik va zot bo'yicha naslchilik ish rejasini ishlab chiqishda ishtirok etish va asosiy prinsiplarini o'rganish.

10. Nasldor parrandalarni baholash va natijalarini yoritishni tashkil etish tartibini o'zlashtirish.

11. Nasldor parrandalarni oziqlantirish, ularni naslga qoldirish usullarini o'rganish.

12. Nasldor parrandalarni o'stirish, usullarini o'rganish.

13. Nasldor parrandalarni saqlash usullarini o'rganish.

14. Yosh jo'jalarni oziqlantirish, o'stirish, saqlash va ularni naslga qoldirish usullarini o'rganish.

15. Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholash

16. Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda axborot texnologiya vasitalaridan foydalanish

17. Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda naslchilik va seleksiya yutuqlarini o'zlashtirish.

18. Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda axborot texnologiya vasitalaridan foydalanish hamda naslchilik va seleksiya yutuqlarini o'zlashtirish.

V. Ilmiy amaliyot (stajirovka).

Ilmiy amaliyot ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini bajarish jarayonida amalga oshiriladi. Ilmiy amaliyot (stajirovka) magistratura mutaxassisligi bo'yicha maqsadli kasbiy ta'lim o'quv reja va dasturlarini o'zlashtirish, magistratura talabalarida ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarini shakllantirish, ta'limni fan va ishlab chiqarish bilan integratsiyasini rivojlantirish yo'li orqali magistrlar eng yangi ilmiy-texnik rivojlanishdagi yutuqlar hamda iqtisod, fan, texnika, madaniyat va sog'liqni saqlash

tarmoqlaridagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bazasida ilmiy tadqiqot ishlari, taqozo etganda individual ilmiy izlanish va tajriba-sinovlarni o'tkazish maqsadida tashkil etiladi.

Ilmiy amaliyot (Stajirovka):

– ilmiy tadqiqot olib borish, nazariy va amaliy bilimlarni chuqurlashtirishi;

– fan, soha hamda boshqa tarmoqlardagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bilan tanishtirishi;

– amaliy kasbiy va ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarni shakllantirishi;

– kasbga samarali moslashuvni ta'minlashi lozim.

Bunda ilmiy amaliyot (stajirovka)ga yo'llangan magistratura talabasi o'quv jarayoni jadvalini individual grafik asosida ham bajarishi ko'zda tutiladi. Ushbu holatda stajirovkani tashkil etish tartib-qoidalari amaldagi normativ-huquqiy hujjat (Nizom) asosida olib boriladi.

3. **VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakillanadigan kompetensiyalar)**

Fanni o'zlashtirish natijasida magistr:

- qishloq xo'jalik parrandalarini turlari kesimida (tirik holda), naslli parrandalarni (tirik holda) import va eksporti haqida; qishloq xo'jalik parrandalarini nasl mahsulotini (materialni) hamda parrandachilik mahsulotlarini eksportga tayyorlash kabi ***haqida tasavvurga ega bo'lishi;*** **(bilim)**
- qishloq xo'jalik parrandalarini eksport va import qilishda ularning turi, zoti, jinsi va mahsuldorligi bo'yicha tanlash hamda tuxum embrionlari va naslli materiallarini farqlashi; eksport va importga oid bo'lgan rasmiy hujjatlarni tayyorlash kabi ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** **(ko'nikma)**

Parrandachilikda tirik naslli parranda turlarini va naslli mahsulotni (material) eksport va import qilish uchun tayyorlash kabi ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;*** **(malaka)**

4. **VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.